

מעדני אשר

שאלות וחקירות בענייני פרשת השבוע | יו"ל ע"י מכון "מעדני אשר" - בית שמש

פרשת בראשית תשפ"ב | גליון תתס"ט (שנה י"ט)

מדוע ברא הקב"ה את העולם בששת ימים הרי היה יכול לברוא את זה ברגע?
בפרשת ב' ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה.

מדוע בכל הימים מהבריאה כתוב ויהי ערב ויהי בוקר חוץ מביום השבת?
בפרשת א' ל"א וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד ויהי ערב ויהי בוקר יום השישי.

יש להקשות: מדוע ברא הקב"ה את העולם בששת ימים, הרי היה יכול לברוא את זה ברגע, כך מקשה בבלי יקר בפרשתו, וכן בפרשת האינו פרק ל"ב, וכן באל"ה רבה סימן רצ"ב, וכן במטה משה סימן תפ"ב, וכן באברנאל בפרשתו, וכן בבית אלוקים למב"ט שער היסודות פרק ל"א, וכן במעשי ה' בראשית.

יש להקשות: מדוע בכל הימים מהבריאה כתוב ויהי ערב ויהי בוקר חוץ מביום השבת, שלא כתוב ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד, כך מקשה בבעל הטורים בפרשתו, וכן בבכור שור לבעלי התוס', וכן בבלי יקר.

איכא כמה תרוצים:

א. לכן נברא בששת ימים אע"פ שהיה יכול להבראות ברגע אחד, אלא שאומרים לרשע שבחטאו הוא מאבד דבר גדול, שנברא בששת ימים, כך בבלי יקר פרשת האינו פרק ל"ב.

א. לכן לא כתוב ביום השביעי ויהי ערב ויהי בוקר, לפי שמוסיפין מחול על הקדש, כך תירץ בבעל הטורים.
ב. לא נאמר כן אלא לחלק המלאכות דבר יום ביומו, ואומר לאחר מלאכה זה פסק אותו יום, אבל בשבת שלא עשה בו מלאכה לא הוצרך לומר כן, כך תירץ בבכור שור לבעלי התוס'.

ב. צורך היה שיברא אותו בששת ימים וישבות וינפש בשביעי, כדי שיצוה עליו שנועשה כך, כדי שזכור בכל שבוע כי האל יתב' ברא העולם בששה ימים, כך תירץ בבית אלוקים למב"ט שער היסודות פרק ל"א.

ג. לפי שבכל הימים הלילה זמן המנוחה, והבוקר זמן המלאכה כמו שנאמר תהלים ק"ד כ"ב תזרח השמש יאספון וגו' יצא אדם לפעלו, אבל יום השבת או כולו מנוחה או כולו מלאכה, אם כן אין בו הבדל בין ערב לבוקר, כי מצד סתם מלאכה כולו מנוחה, ומצד עמל התורה כולו למלאכה כי יום השבת ניתן לעוסק בו בתורה, שנאמר בה' יהושע א' ח' והגית בו יומם ולילה, כך תירץ בבלי יקר בראשית פרק ב' פסוק ג'.

ג. לכך מעשה בראשית נבראו בששה ימים כדי שיהיה ג' כתי עדים, אחד על הקדוש ברוך הוא, ואחד על ישראל, ואחד על שבת, כך תירץ במטה משה סימן תפ"ב.

מדעני אשר: נראה לומר טעם חדש מדוע בשבת צריך ללמוד יותר, דהנה אמרו חז"ל נדרים ל"ב א' אלמלא תורה לא נתקיימו שמים וארץ שנאמר ירמיה ל"ג כ"ה אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמת, נמצא שעל ידי שיושב ועוסק בתורה העולם מתקיים, והריהו נעשה שותף לבריאת העולם, ואיתא באור החיים הקדוש בפרשתו ב' ג' שלא ברא ה' כח בעולם לעמוד אלא ששת ימים ובשבת משפיע לעולם שיעור המקיים עוד ששה ימים, וזולת זה היה העולם חרב בגמר ששת ימים וחוזר לתוהו ובהו, לכן בשבת שזה קיום העולם, טובים השניים לקיום העולם, שמירת שבת ולימוד התורה.

ד. לכן היה בריאת העולם במספר הזה, להעיד ולרמוז מה דאיתא בגמ' ע"ז ט' ע"מ א' שיהיה קיומו של העולם ששת אלפים שנה, שיומו של הקדוש ברוך הוא אלף שנים, וביום השביעי יהיה הפסק ושבתה, כך תירץ באברנאל בראשית פרק ב', וכן כלי יקר בפרשתו, ועיין במעשי ה' בפרשתו ס"ק י"ג מה שתמה על תירוץ זה.

גליון זה נודב ע"י ידידינו שר החסד והמעש הרב **חנניה צולק שליט"א** יו"ד אגון העולמי עור מציון לעילוי נשמת אביו הרב **עזרא בן הרב חנניה ז"ל** נלב"ע כ"ו תשרי תשפ"א ת.נ.צ.ב.ה.

גליון זה נודב ע"י ידידינו מטיב לכלל ולפרט במסירות שאין בדומה לו איש חכם ונבון ויהי דוד לכל דרכי משכיל הגאון **דוד רובינשטיין שליט"א** רב ביהמ"ד המרכזי מגדנות אליהו ירושלים לרגל שמחת אירוסו בתו תח"י במז"ט עב"ג הבה"ח המופלג בתור"ש כמר **ברוך פולק נ"י** בחיר ישיבת טשנאריביל בנו של הגאון רבי **אהרן שליט"א** ראש כולל סלאנים אלעד - מח"ס אהל העדות וברכת מזל טוב לסבים הגאון **יוסף צבי הלוי פאלק שליט"א** אב"ד סטענאליילנד **כ"ק מרן האדמו"ר משאץ ויוניץ שליט"א** יאה רעוא שבזכות מעשיו הכבירים להרבנות תורה בישראל יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידינו הרה"ג **עזריאל ברוך אהרונוביץ שליט"א** מחשובי המעירים במדור מכתבים למערכת לרגל יומא דהילולא קדישא של הגאון הקדוש האלקי סניגורן של ישראל **רבי לוי יצחק בן שרה שאשא מבארדיטשוב ז"ע** מחסה"ק קדושת לוי בן הגה"ק **רבי מאיר מהוסקוב - זיעונוכ"א** עלה לשמי רום ביום כה תשרי שנת תק"ע זכותו תגן עלינו שיתמתקו כל הדינים בשרשו, וכלל ישראל יוושע לעין כל, ברפאות ישועות ולנחת מכיו"ח, ויזכו לכל ההצלחות שבעולם ותחוינה עינינו בגאולת הכלל והפרט ועול מלאכה בהיכליה במהרה רידן אמן.

גליון זה נודב ע"י ידידינו הרב **יוחנן נתן בוקסבוים שליט"א** טורונטו בעל מעדני אשר חלק ו' מהדורת בוקסבוים לעילוי נשמת אביו היקר הרב **משה בוקסבוים ז"ל** בן הרה"ח ר' **נתן מרדכי ז"ל** ה"ד מחסידי ראדאמסק מעיר אושפיצין שבפולין נלב"ע כ"ח תשרי תשמ"ה ת.נ.צ.ב.ה.

גליון זה נודב ע"י ידידינו הרבני הנגיד הנכבד הרה"ג **ראובן יואל הרפנס שליט"א** סיגעט לעילוי נשמת אביו הרב **מנחם נחום בן משה ז"ל** נלב"ע כ"ח תשרי ת.נ.צ.ב.ה.

מדוע נקרא האדם על שם השפלות שבו שנלקח מהאדמה

ולא על שם הנשמה הרוחני שיש בו?

בפרשתן ב' ו' וייצר ה' אלהים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה.

איתא במדרש רבה בפרשתן פרשה י"ז א"ר אחא בשעה שבא הקדוש ברוך הוא לבראות את האדם, נמלך במלאכי השרת, אמר להן נעשה אדם, אמרו לו אדם זה מה טיבו, אמר להן חכמתו מרובה משלכם, הביא לפניהם את הבהמה, ואת החיה, ואת העוף, אמר להם זה מה שמו ולא היו יודעין, העבירן לפני אדם, אמר לו זה מה שמו, אמר זה שור, זה חמור, זה סוס, וזה גמל, ואתה מה שמך אמר לו אני נאה להקרא אדם שנבראתי מן האדמה.

הנה ביערות דבש דרוש א' ברכת אתה חונן **מקשה קושיא נפלאה:** הרי כל שיש בו דבר חשוב ושפל, שלא יחול השם על השפל כי אם על הנכבד וזהו פשוט, וא"כ אדם שהוא מורכב מחומר שהוא הגוף, והצורה עצמית שהיא צורה שכלית נפש רוחני וא"כ איך יקרא אדם שהוא ענין אדמה ולא יקרא שמו על שם הנפש שבו שהוא דבר עיקרי ונכבד.

ומתרץ: כי כל פועל שיפעל כלי וחפץ יקרא שמו על מבחר פעולתו, ולא על מבחר עצמות הכלי, וגם השם על כונת הפעולה, דרך משל אם כוונת הפעולה לחמם יקרא שם חימום כמו תנור שהוא מלה מורכבת מאור והוא תן אור והאל"ף נבלעת במבטא, והיות מבחר הפעולה וחכמה נפלאה להפך האדמה לרוחני, וגם זה כונת הפעולה ותכלית הבריאה מבורא יתברך להגביה שפלים כמדתו ולהוציא יקר מזולל לעשות אדמה גשם ורוחני נקרא אדם בשם אדמה כי זה חכמת הפעולה וכונתו להפוך אדמה לרוחני, וזהו תשובת הקב"ה למלאכי השרת חכמה יתירה יש באדם הרצון בבריאת אדם ניכר חכמה יתירה מהבורא יותר מן בריאת מלאכי השרת ולכן אמרו יוצר אדם בחכמה כי בו ניכר חכמת הבורא בכל אופן כמש"ל ונתן ע"ז מופת בשאלו לאדם מה שמו קרא עצמו אדם ייחס עצמו אחר חומר השפל ולא אחרי נשמתו חלק אלהים ממעל זהו חכמה מפוארה וכונת הבורא לקשר ולהפך חומר לעצם השמים לטוהר וא"כ כל בריאת אדם לחכמה ודעה שזהו עילתו, ולכן אמרו אתה חונן לאדם דעת לאדם דייקא והוא במתנת חנם.

וכן בשו"ת בית יצחק צלעות הבית בסוף חלק אורח חיים דרוש ג' ס"ק ח' הקשה על המדרש הנ"ל וז"ל כל המפרשים תמזו למה לא קרא לעצמו על שם הנפש היקרה כי אך זאת תפארת האדם, לא מה שנברא מן האדמה.

ומתרץ: הטיב אשר דבר באפיקי יהודה ח"ב כי מה שהקב"ה נתן בו נשמה ונפש המשכלת אין זאת תפארת האדם, אך מה שיוצא יקר מזולל בפעולת המעשים, זאת תפארתו, לעומת המלאכים משרתי עליון אשר אין להם שלימות המעשה ולכן קרא לעצמו אדם להיות מלאכתו תפארתו.

מעדני אשר נראה לתרץ: ע"פ מה דאיתא בגמ' סוטה ה' עמוד א' א"ר יוחנן אד"ם נוטריקון אפר דם מרה וברש"י שם, כלומר כולו הבל לכך אל יתגאה, לפי הנ"ל אתי שפיר מדוע נקרא על שם האדמה כדי שלא יתגאה כעין מה דאיתא בגמ' סנהדרין ל"ח ע"מ א' דלכן נברא האדם באחרונה שאם תזוח דעתו עליו אומר לו יתוש קדמך במעשה בראשית, א"כ ה"ה הכא לכן נקרא על שם האדמה שלא יתגאה.

מעדני אשר עוד נראה לתרץ: דלכן נקרא על שם האדמה כדי שיהא לימוד זכות עליו אם חוטא רח"ל שנוצר מחומר גשמי.

מדוע האדם בחיר היצירה נברא האחרון?

יש להקשות: מדוע האדם מובחר היצירה נברא באחרונה אחרי כל הבעלי חיים, כך מקשה בגמ' סנהדרין ל"ח ע"מ א', וכן בבלבש אור"ח סימן א'.

איכא כמה תרוצים:

- א. מפני מה שלא יהו מינים אומרים שותף היה לו להקדוש ברוך הוא במעשה בראשית, כך תירץ בגמ' סנהדרין ל"ח ע"מ א'.
- ב. שאם תזוח דעתו עליו אומר לו יתוש קדמך במעשה בראשית, כך תירץ בגמ' סנהדרין ל"ח ע"מ א'.
- ג. כדי שייכנס למצוה מיד, כך תירץ בגמ' סנהדרין ל"ח ע"מ א'.
- ד. כדי שייכנס לסעודה מיד. משל למלך בשר ודם שבנה פלטרין ושיכללן, והתקין סעודה, ואחר כך הכניס אורחין, כך תירץ בגמ' סנהדרין ל"ח ע"מ א'.
- ה. להיות דבר ידוע ומפורסם ומורגל בפי כל חכמי האמת, כי תכלית כוונת השם יתברך בבריאת עולמו היה בעבור האדם, שלכן היה האדם אחרון בבריאה, כי סוף המעשה הוא תחלת המחשבה, ותכלית בריאת האדם הוא שיעבוד את בוראו, כך כתב בבלבש אור"ח סימן א'.

ובפנים יפות פרשת צו **ביאר לפי זה דבר נפלא:** מה דאמרו במדרש רבה ויקרא ד' ו אמר ר' לוי כל המתגאה אינו נדון אלא באש, שנאמר היא העולה על מוקדה, וצריך ביאור, מה ענין גאווה לאש.

ומתרץ באופן נפלא: ע"פ מה דאיתא בגמ' שלפיקך נברא האדם באחרונה כדי שאם יתגאה יאמרו לו יתוש קדמך, והנה מי שבכל זאת מתגאה היינו משום שסבור, דאדרבה, זה שנברא באחרונה היינו משום שחשוב הוא מהכל, והחשוב בא לבסוף, לכך מרמזים לו, יש בכל זאת דבר אחד שנברא אחריו, והוא האש שנברא במצואי שבת, כמו שאמרו בגמ' פסחים ג' ד א' לפיכך נידון דוקא בזה.

מדוע התחילה התורה עם אות ב' ולא עם אות א'?

יש להקשות: מדוע התחילה התורה באות ב' ולא באות א' שהיא תחילה לאותיות, כך מקשה במדרש רבה א' י', וכן בירושלמי חגיגה פרק ב' הלכה א', וכן בבבלי טורים, וכן בדעת זקנים לבעלי התוס', וכן בחדושי הר"ם בפרשתן, וכן באגרא דכלה.

איכא כמה תירוצים:

- א. לפי שבי"ת הוא לשון ברכה, ואל"ף לשון ארירה אמר הקדוש ברוך הוא אפתח בריאתי בבי"ת, בלשון ברכה, ולואי שיוכל להתקיים, כך איתא בירושלמי חגיגה פ"ב ה"א מובא בבבלי טורים.
- ב. על שם שני עולמות שברא, העולם הזה והעולם הבא, כך איתא במדרש רבה א' י'.
- ג. על שם שתי תורות, תורה שבכתב ותורה שבעל פה מדרש מי השילוח ללמדך שבזכות התורה ב"ר א' ד' ולומדיה תנחומא נח ג' נברא העולם, מובא בבבלי טורים.
- ד. לפיכך התחילה התורה בבי"ת, לפי שהעולם דומה לב', שהוא מסובב משלש רוחותיו ורוח צפונית אינה מסובבת, ובאותה שעה בא אות האל"ף וקראה תגר, ושלם לה הקדוש ברוך הוא במתן תורה, שפתח באל"ף דאנכי, כך תירץ בדעת זקנים בבבלי התוספות.
- ה. לכן פתחה התורה בבית ללמדנו שהתורה צריך להיות הבית של כל אחד, צריך להיות בית של תורה, כך תירץ בחדושי הר"ם בפרשתן.

ובאגרא דכלה בפרשתן נמי מאריך בזה, ומיישב בכמה אופנים.

בראשית בשביל התורה שנקראת ראשית
לבקשת רבים אנו מפרסמים חלק מהשעורים שנאמרו בחול המועד סוכות בקהילות הקודש

האם מחלל שבת שנהרג זה תלוי באיזה עיר חילל שבת בבית שמש חייב בירושלים פטור? בית המדרש פניסק קרלין ביתר עילית

האם להסתכל בזמנו לתוך מקום המקדש זה איסור דאורייתא דאסור להסתכל במקדש? והאם כשיבנה בית המקדש יהא איסור לעשות מעגל סגור מתוך קודש הקדשים? בית המדרש המרכזי בית מאיר ביתר עילית

בית המדרש שהדליקו בו את האור בשבת האם להתפלל מותר שם אבל ללמוד אסור דנהנה ממעשה שבת? בית המדרש פניסק קרלין בית שמש

אברך שבא לאכול בשבת או ביו"ט אצל אביו או חמיו האם מותר לאביו לשלוח לו אוכל לכל השבוע או אסור משום הכנה? בית המדרש ביאלה בית שמש

מסעדה שמכר אוכל לסוכות ויש לו סוכה והתברר שזה היה פסול האם אין צריך לשלם על האוכל? והמסתעף האם יש איסור לאבא לתת אוכל לבנו מחוץ לסוכה? וכמה כסף חייב אברך לשלם כדי לבנות סוכה? בית המדרש המרכזי קרית זאנו טבריה

האם יש עוד מצוות דאורייתא שמצטער פטור? והאם המצטער לעשות שנים מקרא ואחד תרגום פטור? בית המדרש אהבת שלום בעלזא אשדוד

ובעת הזאת נודה

לאברך היקר הרה"ג **מאיר שלמה ברנשטיין שליט"א** מקרית בעלזא הר זונה טרטה שיכלו רבבות המאזינים ליהנות בחג ולשמעו את השיעורים בקול המעדנים

מאי חנוכה דתנו רבנן

בשבועות הקרובים א"ה

יצא הספר הפופלרי שרבים ציפו לזה

מעדני אשר חג החנוכה

מהדורת ידידינו **יצחק אייזיק ראבין שליט"א** מליקוד

מי שמעונין ליטול חלק בספר ולהאיר רבבות עמך ישראל באור התורה

שיפנה למערכת

הנה בהזכרה דברכת המזון בשבת ברצה מבקשים ברצונך הניח לנו ד' אלקינו שלא תהא צרה ויגון ואנחה ביום מנוחתינו.

יש להקשות: מדוע מבקש כל יהודי שלא יהיה לו צרות בשבת וכי בימות החול כן רוצה אדם רח"ל, ומדוע אינו מבקש שלא יהא לו כלל צרות, כך מקשה בבני יששכר מאמרי השבתות מאמר ז' תפלות שבת ס"ק י"ג.

איכא כמה תרוצים:

א. ע"פ מה שכתבתי כמה פעמים בשם הרב עיר וקדיש בעל אור החיים זצלה"ה בפסוק כי ששת ימים עשה ד' שמות כ' י"א שהש"י לא עשה את העולם כי אם לששת ימים, ושוב ברא את יום השבת, ועל ידי קדושת השבת נבראים שוב ויוצאים מן הכח אל הפועל ששת ימים, וכן הוא כל ימות עולם נמצא השבת הוא שרשיי לכל הששת ימי המעשה, והנה אם יש ח"ו איזה חסרון דקה מן הדקה בשורש הנה ניכר הענין אחר כך בהשתלשלות הענפים, וכן הוא בכל הצמחים הנזרעים, וכן הוא בתולדות הבעלי חיים מדברים ושאינם מדברים מובן הענין למשכיל, משא"כ כשהשורש והזריעה הוא בשלימות יוצאים הענפים מושלמים, והנה לפי"ז זה הוא נוסח תפלתנו ביום המנוחה שלא תהא וכו' ביום מנוחתינו, וכיון שיום המנוחה שהוא שורשיי לכל ששת ימי המעשה יהיה במושלם בלי חוסר אזי בודאי יבואו ששת ימי המעשה מושלמים, כך תירץ בבני יששכר מאמרי השבתות מאמר ז' תפלות שבת ס"ק י"ג.

ב. ע"פ מה דמבואר בגמ' ירושלמי פט"ו דשבת ה"ג מובא בתוס' ברכות מ"ח ע"ב, מובא בטור א"ח סימן קפ"ח, ובמגן אברהם שם, ובביאור הגר"א דאסור לאדם לתבוע צרכיו בשבת, א"כ אסור לו לבקש שלא יהא צרות באמצע השבוע, אבל דבר שהוא לצורך השבת מותר לו לבקש לכן מבקש דווקא שלא תהא צרה ויגון ביום מנוחתנו, מעדני אשר, בענין איך מותר לאשה לבקש בקשות אחרי הדלקת נרות הרי בריע שהדליקה נירות כבר קיבלה שבת ואסור לבקש בקשות, עיין בספר מעדני אשר חלק ז' פרשת יתרו, בענין כשיש ברית מילה בשבת האם מותר לבקש בקשות כשהילד בוכה, עיין בספר הנ"ל, ובענין חולה שיש בו סכנה שנוסע בשבת האם אסור לו להתפלל תפילת הדרך כיון שאין מבקשים בקשות בשבת עיין בספר הנ"ל.

ג. ע"פ מה שהביא המלאכת שלמה שבת פ"ו מ"ב בפירוש הרב יהונתן הטעם שאסרו סנדל המסומר בשבת כדי שלא יהפך ימי שמחתם ומועדם לאבל, וימנעו ממצות שבת וי"ט שהוא חובה על כל ישראל להתענג בהם, ולשמח בהם, על כל הטובה אשר עשה ה' לישראל, א"כ לכן מבקשים על שבת כדי שלא יתבטל השמחה, מעדני אשר.

מדוע רק שבת בראשית נקראת על שם הפרשה ולא שאר פרשיות?

הנה בדברי יחזקאל בפרשתן מקשה בשם חמיו האריה דבי עילאי מדוע רק בראשית נקרא שבת בראשית על שם הפרשה, ושאר הפרשיות אינה נקרא על שם פרשתן.

ומתיר: דאחרי כל התשרי זה הראשית ההזדמנות הראשונה מה שאתה צריך לפרוע מה שקבילת על עצמך.

ובשפע חיים כתב דלכן נקרא שבת בראשית, להורות לך שלא יחשוב אדם שאחרי ראש השנה ויום כיפורים כבר הכל מסודר ולא צריך להשקיע בא להורות שאתה עדיין בהתחלה עבודה.

מדור משיב כהלכה

מדור זה נודב ונערך ע"י ידידנו ר' מרדכי זיסקינד הגר שליט"א מנהטן

משיב כהלכה שינון וידיעת ההלכה - הלכות שבת
כל השאלות הם משרוע ומשנה ברורה

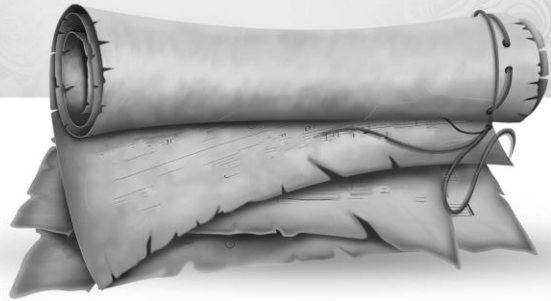
- א [חידה]. מהיכן יש ראייה לעניין של מה שקנה עבד קנה רבו האם אומרים כן גם בירושה?
- ב [צ"ע]. למה היבשה נקראת ארץ, ומה שורש תיבה זו?
- ג [חידה]. בשיר של יום, יש קפידא באחד הימים להוסיף ה' וילפינו מפרשתינו מי ומדוע?
- ד [קללת הנחש]. יל"ע אם קללת הנחש שאינו מרגיש טעם קאי רק על אוכל או גם על משקה?
- ה [מיתת הבל]. באיזה תורה קין הרג את הבל, והאם הרגו בידים?
- ו [חידה]. איזה מנהג היה בקריאת שם לתינוק, והיכן מרומז בפרשה?
- ז [שאלה - הוצאת גרעינים מאבטיח]. בבית משפ' גרין הוגשו למסובים בסוף הסעודה פרוסות אבטיח. הרב גרין נהג להכניס חתיכת אבטיח לפיו והוציא מפיו את גרעני האבטיח, לעומתו הרב באום שהתארח אצלו הוציא את הגרעינים מחתיכת האבטיח בעודה בצלחתו עם המזלג ורק אז הכניס אותה, נטולת גרעינים לפיו. התעורר ויכוח בין המסובים האם מותר לנהוג כרב באום או שמא יש בזה מלאכת בורה, מה הדין?
- ח [שאלה - שניים מקרא ואחד תרגום]. שמעון שבתוך חודש ימלא לו י"ג שנים החליט לקבל על עצמו לקרוא את פרשת השבוע שניים מקרא ואחד תרגום (שמו"ת) ולסיים את הקריאה עד לכניסת השבת. ביום רביעי בלילה ישב שמעון וקרא שמו"ת, תוך כדי קריאתו ניגש אליו לוי אחיו הצעיר ושאל אותו אם הוא זוכר היכן הם שמו את ה'קוביה ההונגרית', שמעון הסביר לו היכן היא והמשיך בלימודו. אביו ר' יעקב שהגיע בדיוק אז מהכולל לביתו, הפנה את שמעון לשני סעיפים במשנה ברורה כדי שילמד מהם שני דינים שיגרמו לו לשנות את הדרך שבה הוא לומד שמו"ת. באיזה דינים מדובר?
- ט [שאלה - נרות שבת שכבו לפני הברכה]. הגב' דויטש הדליקה את נרות השבת בזמן (כ-22 דקות לפני השקיעה) ולפני שהספיקה לומר את הברכה, פתח אוריאל בנה את החלון ורוח שחדרה לחדר כבתה את הנרות. האם מותר לגב' דויטש להדליק את הנרות שכבו?
- י [שאלה. מילוי כוס קידוש]. כשעמד הרב קליין לעשות קידוש בביתו בשבת בצהררים הוא ראה שנשאר לו רק מעט יותר מרביעית יין. כוס הקידוש שלו מכילה 2 רביעיות ואם יעשה איתה קידוש ייראה כאילו הוא עושה קידוש עם חצי כוס, מה יעשה? (בהנחה ששייג יין להבדלה ושאינו לו כוס ראיה לקידוש קטנה יותר).

כללי השתתפות

- 1. כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תזכה את השולח להיכנס להגרלה, יהיה הגרלה על שני פרסים ע"ס 500 ₪.
- 2. כל תשובה נכונה על כל שאלה, הינה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכויו בהגרלה.
- 3. כל חודש, בראש חודש תערך הגרלה בין כל השולחים, הזוכה יידקו תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
- 4. ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
- 5. שימו לב חשוב מאוד: קבלת התשובות הינה אך ורק לפקס מערכת משיב כהלכה 0775558617 או במייל meir.s1000@gmail.com נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו, וכמו"כ שם מלא, כולל/ ישיבה. ועיר וטלפון וכמו"כ נא לציין על איזה פרשה השיבו. [לברורים ופרטים נוספים בטלפון 0533154010 בשעות הערב בין 8:00 - 9:00 בלבד]. השולחים בכתב יד, בפקס, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאחר משלוח הפקס. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה. -יש עדיפות לשלוח התשובות מוקלד במייל כי כך זה ייכנס בעוה"י לספר שיצא לאור בעתיד בל"ג. -שאר עניני העלון לא שייכים לפקס או מייל או טלפון זה, אלא כמצויין במסגרת ע"ג העלון בעמ' ד'.

תשובות על עלון זה ניתן לשלוח עד ר"ח חשון תשפ"ב

מכתבים למערכת

אך היה מותר לעשות בית הכסא במחילות של בית המקדש הרי זה היה קדוש

מה שהקשתם בשם אחרונים על הא דאיתא בגמ' ודוסיפי פ"ז ה"ב דמחילות שתחת ההיכל היו חול, וראיה הויה שם בית כסא של כבוד, ופרץ וכי צואה טומאה, והלא אינה אלא נקיות, משמע דאפילו אי הוה המחילות קודש, ועומד בתוך קודש, מותר לעשות תשימש של גנאי, וקשה מאד דתנן מילה כ"ז ע"ב דאין מוכרין בית כנסת לעשות בהם ארבעה דברים ואחד מהדרגים הוא לעשות בית המים, ופירש"י בפרוש שני ביתי מי רגלים, וכן נפסק בשו"ע סימן קנ"ג ס"ד דאסור למכור בית כנסת לעשותו בית הכסא, ותרתצתם.

הגאון המפורסם רבי שמאי קהת גראס שליט"א חבר הבד"ץ קהילת מחזיקי הדת, אהבת תורה, בית הוראה ירושבת מיר, לשכת הפוסקים בית עילית, אוצר הפוסקים סווראן, קצין תורה פסגת ירושלים (כבוד)

נראה לתרץ, ודודאי אין לעשות מבית הכנסת בית הכסא, אבל בבית המקדש בשעה שבנו ההיכל הגם שאז נתקדש גם המחילות, מ"מ התנו שיהא בחול המחילות לעשות שם בית הכסא היינו לעשות חדר מיוחד עם מחיצות להשתמש שם לבית הכסא ולא לעשותו בחול המחילות לבית הכנסת ומתחילה נתנו לעשותו, כ"ן כיון דאם לא נבא הכי דהוויא כדור גדול, ובכחאי גזזא מהני בתנאי.

מדוע מזכירים בראש השנה וכות עקידת יצחק ולא מזכירים זכות אור כשדים שהפילו את אברהם לכבשן האש

מה שהקשתם בשם מה שפיע חיים ז"ע מדוע הוזכר עקידת יצחק בשופר של איל כדי לזכור עקידת יצחק כדאיתא בגמ' ר"ה ר"ה ולא מעדיפים להזכיר מה שנתנה אברהם באור כשדים, ותרתצתם בכמה אופנים.

הבה"ח משה וידר נ"י ישיבת תומכי תמימים הב"ד בית שמש

נראה לציין ביאור נפלא של הרבי מליובאוויטש נמצא בלקוטי שחיית הלח"ב וירא"ב בדנה הגמל' שנתרין פ"ט ב' אומרת שהקב"ה אמר לאברהם שם אל יעמוד בנסיון הזה העשירי יאמרן י"א ממש בראשונות" וכן נאמר במדרש תנחומא וירא"ב כ"ב ופשיטא זאת רש"י וא"כ הקושיא מתחזקת מדוע בגלל שלא יעמוד בנסיון הזה יאמרו שאין ממש בראשונות והרי הנסיון של אור כשדים הוא לכאורה נעלה יותר, אלא שמסמיות נפש אמתית זו כאשר יהיודי מבטל את עצמו לגמרי, וכיון שענינו של אברהם אבינו היה פרסום אלוקותו על כן אם לא היה עומד בנסיון של העקידה היה ניתן לחשוב שאברהם אבינו לא באמת בולט אלא כסיון שהגיע להבנה שיש בורא לעולם וזו נהייתה השיטה"ש, ולכן הוא לא מוכן להכחיש את האמונה שהוא דוגל בה כל חייו. ואדרבה בכך האמונה הוה אצלו הלבדיל, שהיו ש"מסרו נפשם" למען קיום שיטה של למסור נפשו עליו וכפי שראו במשך ההיסטוריה גם אמם הגויים להבדיל, שהיו ש"מסרו נפשם" למען קיום שיטה של דרך חיים סמימית מתוך חשבון שאם יעמוד בנסיון זה, ה"חוק את שיטתו. ואם לא, י"ח בטל את השיטה שהוא דגל בה כל חייו, ואם לא השיטה שהוא דבק בה כל חייו, למה לו חיים, לעומת זאת בנסיון העקידה היה משוה הפוך לגמרי. דבר שלא יפרסם אלוקותו ויתירה מזו זיוק לפרסום, א} האבן עזרא ע"פ"ה והאלוקים ניסה את אברהם כותב שאף אחד לא היה נוכח במקום של העקידה כך שלא היה מי שיפרסם את דבקותו של אברהם בקב"ה, ב} יצחק היה האיש היחיד שהיה בכוון להמשיך להחזיק ולהמשיך את פרסום האמונה בקב"ה, וכעת כאשר הוא יישטח, אברהם יאבד את האפשרות להמשיך את פרסום השיטה שלו לכולם, ולמרות כל זאת הוא לא עשה חשבונות והלך בשמחה ובזריזות לקיים את ציון ה' לכן מובן מדוע אם לא היה עומד בנסיון הזה היו אומרים שאין ממש בראשונות, דווקא הנסיון הזה מבאיל ליד ביטוי מה זה יהודי התקשרות לקב"ה למעלה משכל והיגיון אפילו של קדושה.

הרב משה ירחמיאל אייזר שליט"א קייים

מה שתרתצתם בשם השפע חיים באחד מהתורצים אליבא דבן עזאי שאדם אוהב את בנו יותר מגופו, אבל דחה שהלכה כרבי עקיבא מחבירי, נראה להעיר דברמב"ם פ"ד פ"ד המשינת פתרון פ"ק י"שנה ב' כתב דכל מחלוקת שיהיה בין להם שאינו בא לדין מעשה אלא שהוא אמונת דבר בלבד אין צד לפסוק אחד מהם, כלומר כללי הפסיקה אין להם שיכונת בעניני אגדתא, א"כ הדחיה אינו דחיה והתיריץ במקומו עומדת, ע"ן דוד ודב"ש פ"ד פ"ד המשינת שמתקין פ"ק א' ששה"ה ד"ן וזהו פ"ק ב' ששה"ה.

האם מי שאוכל בסוכות אצל אחרים אינו מזמין או לא תאשפיון דאין אורח מכניס אורח

מה שהבאתם בשם היטב פנים דמי שאוכל בסוכות אצל אחרים אינו יכול להזמין את האשפיון דאין אורח מכניס אורח.

הרה"ג יעקב מייזנער שליט"א קייים

נראה להעיר, דהנה הרשב"ם כ"ב ד"ה וירא"ב ב"ה א"ה אומר שהטעם למה אורח אינו מכניס אורח הוא משום "דיו אם מנהה לו הבעל הבית" ע"ש. הרי מבואר שהטעם למה אין אורח מכניס אורח הוא משום שזה טירחא לבעל הבית אם הוא גם לדין מעשה אלא שהוא אמונת דבר בלבד אין צד לפסוק אחד מהם, כלומר כללי הפסיקה אין להם שיכונת בעניני אגדתא, א"כ הדחיה אינו דחיה והתיריץ במקומו עומדת, ע"ן דוד ודב"ש פ"ד פ"ד המשינת שמתקין פ"ק א' ששה"ה ד"ן וזהו פ"ק ב' ששה"ה.

הרה"ג משה ירחמיאל הכהן ראטה שליט"א

נראה לציין מש"כ הגר"י ליברמן בעל שו"ת משנת יוסף שכתב לבעל ספר השואל סימן ט"ט פשוט האושפיון הינם אורחים ורוחניים ואינם באים לאכול, ולכן יכול להזמין גם כשנמצא בסוכת חבירו. וכן"כ בספר אושפיון קדישין דאין קפידא בזה דאם אינם מחסרים מבעה"כ כלום ואדרבה מביאים לו ברכה.

כשנולדת את ה' מינים מה צריך לקחת תחילה האחרון או הולב

מה שהבאתם מחולקת הפוסקים כשאדם בא לקיים מצות ד' מינים איזה מהמינים צריך לקחת תחילה האם האחרון או הולוב.

הרה"ג יצחק צבי ליבוביץ שליט"א מושב ספרה

נראה לציין מה שהראי"ע פעם אחד הלומדים דבר נפלא שהגאון גולדבוט הב"ח סוכה ל"א ב' כיון דאמר רבה לולב ביםדך ואתרוג בשמאל כו", והגיה הב"ח ז"ל "כיון דאמר רבה אתרוג בשמאל ולולב ביםדך" ופירש"י דלולב ביםדך ואתרוג בשמאל כו", והגיה הב"ח ז"ל "כיון דאמר רבה אתרוג בשמאל ולולב ביםדך" ופירש"י דלולב ביםדך ואתרוג בשמאל כו", וליטול קודם את הלולב.

הרה"ג מתייהוד ישראל הרוויטץ שליט"א ליקווד מחבר ספר "אוצרות הים" על מסכת ברכות

נראה להעיר, דהפסקי תשובות כתב דממה שהשו"ע הרב והמשנ"ב השמיטו נידון זה נראה דסבירא להו דעבדי כמר עבדי דועבדי כמר עבדי, וכן כתב הליקוטי מהרי"ח.

גליון זה נודב ע"י ידידיו
הרה"ג בנאי דניאל מרלוב שליט"א
חפשי הולמים בגלל גזענות בית שמש
לרגל שמחת הולדת בנו תתי' במז"ט
וברכת מול טוב לאביו ידידיו הרב בנאי יעקב שמעון שליט"א בני בנאי
הראש משנת הברית של האתי-קאי בארץ העשירית
וברכת מול טוב לחימי ידידיו הרה"ג יוסף וייס שליט"א
הא רעוא שבכות זיכר רבבות יזכה לרות נתת מכל יוצאי חציו
ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידיו
הרב דוד כהן שליט"א ב"ב
לרגל שמחת הולדת בנו תתי' במז"ט
וברכת מול טוב לאביו ידידיו הרה"ג שלמה שליט"א
ולחמידי ידידיו הרה"ג אלחנן רובין גולדבוט שליט"א
הא רעוא שבכות זיכר רבבות יזכה לרות נתת מכל יוצאי חציו
ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידיו
אחי הגאון רבי משה שוורץ שליט"א בני ברק
ראש כולל להוראה כנסת ישראל ויהי נכון אור התיים הקודש ור"מ בבית המדרש אקבויץ
לרגל שמחת הולדת בנו תתי' במז"ט
וברכת מול טוב לאביו ידידיו הרה"ג שאול יהודה שליט"א
ולחמידי ידידיו הרה"ג שלמה ישעי' אליאס שליט"א
הא רעוא שבכות זיכר רבבות יזכה לרות נתת מכל יוצאי חציו
ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידיו
הרב שבתי גליק שליט"א בית שמש
לרגל שמחת הולדת בנו במז"ט
וברכת מול טוב לאביו ידידיו הרב אברהם ישעי' שליט"א
הא רעוא שבכות זיכר רבבות יזכה לרות נתת מכל יוצאי חציו
ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידיו המלחין הנודע
הרב בן ציון שטיין שליט"א קרית צאנז מנהלים
לרגל שמחת הולדת בנו בבורו כמר משה אשר נ"ו
וברכת מול טוב לאביו ידידיו הרה"ג שאול יהודה שליט"א
ולחמידי ידידיו הרה"ג שלמה ישעי' אליאס שליט"א
הא רעוא שבכות זיכר רבבות יזכה לרות נתת מכל יוצאי חציו
ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידיו
הרה"ג יוסף דויטש שליט"א ורעיותיו בני ברק
לרגל שמחת הבר מצוה לבנו הניק והזיכס כמר דניאל נ"ו
וברכת מול טוב לסאב הרה"ג דוד גולדנפלד שליט"א
הא רעוא שבכות זיכר רבבות יזכה לרות נתת מכל יוצאי חציו
ויצליח בכל אשר יפנה

לתרומות לזיכוי רבבות ברחבי תבל ניתן להתקשר: 053-3166560